

7. Разгледзьце ілюстрацыю да твора (с. 132). Да якога эпізоду яна выканана? Прачытайце. Якія яшчэ ілюстрацыі можна зрабіць? Апішыце іх словамі.

Давайце абмяркуем. Чаму хлопчыкі назвалі Валю чараўніцай і добрай феяй?

Мўсіць — магчыма.

Шкада́ — пра нежаданне аддаць, страціць.

Няёмка — непрыемна, цяжка.

МІКОЛА ЯНЧАНКА

А таму!

Змітрок, Валодзя і Маня ў лес ідуць. У грыбы, мўсіць. Ромка таксама ўхапіў кошык ды на вуліцу:

— І мяне вазьміце!

— Хадзем, — кажа старэйшы, Змітрок. — Што нам — лесу шкада́, ці што? Толькі не адставай ад нас. Каб не згубіўся часам.

— Добра, — паабяцаў Ромка, — не адстану.

Да лесу рукой падаць. Збеглі ў лагчынку, перайшлі па кладцы рэчку — у алешнік. А за алешнікам на ўзгорачку сасоннік, у якім дзе-нідзе бярозкі трапляюцца. Унізе ж малады ельнік. Самы баравіковы лес!

Усе прама пайшлі. А Ромка бачком, бачком ды налева. Рашыў прабегчы па тых мясцінах, дзе яны з бацькам раней былі. Вось і знаёмая канаўка ўздоўж дарогі. Ромка адразу крок прыцішыў, прыгнуўся крыху, пачаў уважліва заглядваць пад елачкі ды разграбаць прыўзнятыя лісточкі. І аж уздрыгнуў ад нечаканасці: з-пад лапак выглядаў каранасты прыгажун баравік. Ромка палюбаваўся ім, не спяшаючыся, зрэзаў і паклаў у кошык. Ступіў некалькі крокаў — яшчэ адзін, азірнуўся вакол — трэці, чацвёрты!

А дзесьці ў глыбіні лесу крычалі Змітрак, Валодзя і Маня. Яго клікалі. Але Ромка не адгукнуўся. «Яшчэ сюды прыбягуць і мае баравікі пахапаюць», — думаў ён.

Галасы Змітрака, Валодзі і Мані сталі ледзь чутныя. Ромка спалохаўся і пабег да сяброў.

— Дзе гэта ты быў? — незадаволена сустрэў яго Змітрак. — Мы ўсе ногі пазбівалі, цябе шукаючы.

— Заблудзіўся я, — зманіў Ромка і апусціў долу вочы. — Адышоўся ад вас і заблудзіўся.

Падбеглі Валодзя і Маня.

— А мы цябе шукалі, шукалі, — пачала сыпаць Маня. — Думалі ўжо ў вёску бегчы ды старэйшых клікаць...

— Дадому час, — спыніў яе Змітрок і звярнуў на дарогу.

Ромку было няёмка перад сябрамі. Ён ішоў за імі, апусціўшы галаву. Але настрой яго адразу ўзняўся, калі яны ўвайшлі ў вёску.

— Глядзі ты, — дзівіліся сустрэчныя, — такі малы, а поўны кошык баравічкоў накалупаў. А ты, Змітрок, пэўна, варон лічыў. Толькі дно закрыў.

Хацеў Змітрок сказаць, што не да баравічкоў яму было, што вось гэтага Ромку шукаў, ды змаўчаў.

Назаўтра Ромка сам да Змітрака пайшоў. Там Валодзю і Маню застаў. З кошыкамі.

— І я з вамі! — гукнуў Ромка.

— Не, — панура адказаў Змітрок, — мы цябе з сабой не возьмем.

— А чаму?

— А таму! — адказаў за Змітрака Валодзя.

1. Ці спадабаліся вам паводзіны Ромкі ў лесе? Патлумачце.
2. Чаму дзеці не захацелі браць яго з сабой у другі раз? Ці правільна яны зрабілі?
3. Як бы вы растлумачылі Ромку апошнія словы Валодзі?
4. Што хацеў сказаць аўтар чытачам гэтай гісторыяй?
5. Якая з прапанаваных прыказак найбольш падыходзіць да асноўнай думкі апавядання?
 - Умеў памыліцца, умей і паправіцца.
 - Як ты да людзей, так і людзі да цябе.

Давайце абмяркуем. Ці вінаваты, на вашу думку, герой апавядання Ромка? Чаму? Што вы параілі б хлопчыку, каб сустрэлі яго?

Перакажыце змест твора па пытаннях.

1. Куды збіраліся ісці Змітрок, Валодзя і Маня?
2. Хто папрасіўся ісці разам з імі?
3. Як паводзіў сябе Ромка ў лесе?
4. Чаму толькі ён адзін набраў цэлы кошык баравікоў?
5. З-за чаго дзеці не ўзялі Ромку з сабой у грыбы ў другі раз?

ПРАВЕРЦЕ СЯБЕ

Ведаю...

1. Хто аўтары казак «Жабкі і Чарапаха» і «Залатое сэрца»?

2. Які твор заканчваецца такімі радкамі?

а) Хто ні крочыў, гаварыў:

— Малайчына, Толя...

Снег сцяжынку не замёў,

Церусіў паволі;

б) «Хлопчыкі не ведалі, што добрае слова, шчырае слова сапраўды можа зрабіць цуд».

3. Чый гэта партрэт?

«Аднойчы ў двары з'явілася дзяўчынка. У яе былі светлыя кучаравыя, як у анёла на паштоўцы, валасы, вялікія сінія вочы і тонкая шыйка».

4. Каму з герояў дадзена наступная характарыстыка?

а) «Нічым знешне не вылучаўся сярод іншых людзей, але ўсе ведалі, што ў яго грудзях — алавянае сэрца. На кожнага, хто страчаўся з ім і пачынаў размову, нібы навальваўся нейкі цяжар, а з твару надоўга знікала ўсмешка»;

б) «...ён валодае дзівосным скарбам — сэрцам з чыстага золата. Людзі вельмі шанавалі гэтага чалавека, побач з ім жылося лёгка і светла. Чалавек з залатым сэрцам

заўсёды быў гатовы прыйсці на дапамогу кожнаму, хто трапляў у бяду. Таму ён заўсёды быў акружаны людзьмі».

5. Да якіх твораў зроблены малюнкi? Назавіце аўтараў гэтых твораў.

Разумею, магу растлумачыць...

1. З-за чаго Чарапаха з казкі Уладзіміра Караткевіча «Жабкі і Чарапаха» пакрыўдзілася на жаб і вярнулася назад у сваё балотца-возера? Ці правільна яна зрабіла?

2. Чаму дзеці з апавядання Міколы Янчанкі «А таму!» не захацелі браць з сабой Ромку ў лес другі раз?

3. Пра якіх людзей гавораць, што ў іх залатое сэрца?

4. За што хвалілі людзі галоўнага героя з верша Паўлюка Пранузы «Сёння ў Толі выхадны»?